

DOLENJSKE NOVICE

Izhajajo 1. in 15. vsacega meseca. Cena jim je s poštnino vred za celo leto naprej 2 K, za pol leta 1 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 2 K 50 h, za Ameriko pa 3 K. — Dopise sprejema urednik, naročnino in oznanila tiskarna J. Krajec nasl. v Novem mestu.

GOSPODARSTVO.

Naročujte skupno umetna gnojila!

V zadnjih letih se je vsakdo lahko prepričal, da so umetna gnojila važen pripomoček za izboljšanje naših gospodarstev. Kdor je gnojil z umetnimi gnojili, je pridelal več krme. To se ni poznalo samo pri živinoreji, ampak na vsem. S pomnoženo krmo je bilo več uspeha pri živinoreji, kajti dobro rejena živina ni le sama na sebi več vredna, ampak je tudi boljše za vsak užitek. Od take živine se dobi pa tudi več gnoja in boljše gnoja, kar se pozna na vseh kmetijskih pridelkih.

Vspehi, ki jih imamo z umetnimi gnojili, so taki, da kaže z njimi tudi zanaprej pospeševati naša gospodarstva. Kar nam ne da zemlja po naravi, to nam mora dati s pomočjo dobrega dela in dobrega gnojenja. In če velja umetno gnojenje za boljše posestnika, velja še bolj za malega, ki mora na malem prostoru dobivati potrebne pridelke za življenje in za prodajo. Kdor ne more doma pridelati zadosti domačega gnoja, naj si pomaga z umetnimi gnojili! In pri nas so take razmere, da ne dobimo zadosti domačega gnoja, deloma zaradi tega, ker ga zaradi dvojne setve (strniščne setve) v obče več potrebujemo kakor po drugih krajih, deloma pa zaradi tega, ker ga manj pridelamo, ker z gnojem slabo ravnamo in ker ga mnogo pogubimo po malovredni gozdni in drugi paši. Vzroka dovolj, da si pomagamo tudi pri nas z umetnimi gnojili in da jih rabimo zlasti po travnikih in deteljščih.

Pri kupovanju umetnih gnojil je pa važno, da jih naročujemo skupno, ker jih v tem slučaju ceneje dobimo. Taka gnojila je treba kupovati na vagone, da je vožnja ceneja. Iz tega pa sledi, da jih naročujemo skupno in da se za jesensko gnojenje že sedaj pobrigamo. Kmetijska podružnica v Novem mestu bo preskrbela za svoj okoliš vsa potrebna umetna gnojila, toda le na ta način, da jih gospodarji že naprej naroče in ob enem zaarajo. Kolikor gnojil se bo naročilo in zaaralo, toliko se jih bo tudi kupilo in oddalo. Na gospodarjih je sedaj ležече, da se pravočasno zglasijo in da jih pravočasno naroče. Vsak, kdor misli dobiti umetna gnojila za jesensko gnojenje, naj se že sedaj zgleda pri kmetijski podružnici in naj jih pri njej naroči in zaara.

—r—

Postaje za mrjasce.

Važen pogoj za napredek naše prašičjereje je mej drugim reja dobrih in zadostnih mrjascev.

Kjer manjka mrjascev, tam je domača reja sploh nemogoča in se tudi ne da vpeljavati. V drugo so pa mrjasci važni za izboljšanje vse reje. O tem imamo povsod dokaze, kjer so se gospodarji poprijeli zadostne reje lepih in dobrih mrjascev. Povsod tam se je pleme izboljšalo, zenačilo in dosegle so se cene, ki so veliko boljše kakor prej. Če pogledamo, kako je po naših krajih z rejo mrjascev, lahko se povsod prepričamo, da je reja slaba in pomanjkljiva. Po mnogih krajih sploh ni mrjascev, tako da morajo živinorejci breje svinje kupovati, ako se hočejo z rejo svinj pečati. Seveda se take svinje zaradi pomanjkanja mrjascev po prvi skotitvi opitajo in pokoljejo, kar je velika škoda za napredek reje. Po drugih krajih je pa reja mrjascev tako pomanjkljiva, da trpi vsled tega vsa svinjereja. Tako je n. pr. v novomeškem okraju občutno pomanjkanje mrjascev; po nekaterih krajih se zaradi tega gospodarji ne morejo poprijeti reje plemenih svinj, ker jih nimajo kam voditi ali pripuščati. Pa tudi po tistih krajih, kjer so mrjasci, je za to rejo premalo skrbjeno, ker se premalo gleda, da bi se rabile za pleme vseskozi dobre živali, in ker jih je tudi po teh krajih navadno premalo. Škoda, ki jo trpi vsled tega naša prašičjereja leto za leto, je velika, in ko bi preračunali, koliko se je na ta način vsako leto že zgubilo, prišli bi naravnost do ogromnih vsot.

Te razmere se morajo izboljšati! Tudi pri nas moramo skrbeti, da se popolni v vsakem oziru reja mrjascev, kajti le v tem slučaju se da domača reja vpeljavati, razširiti in izboljšati. Na vsakih 40 do 50 plemenih svinj bi morali rediti po enega mrjasca. Vsaka večja vas, ki se peča z zadostno rejo plemenih svinj, bi morala imeti po enega mrjasca; kjer je pa reja plemenih svinj manjša, tam bi lahko imelo po več vasi skupaj enega mrjasca. Če se po drugih krajih, kjer je prašičjereja manj važna, kakor je pri nas, tako dela in skrbi za mrjasce, zakaj bi se pri nas ne skrbelo bolje za rejo potrebnih mrjascev? Najbolje bi bilo, ko bi se hotele naše občine same zavzeti za to vprašanje in ko bi skušale one pridobiti vnete prašičjereje za to rejo. Na ta način bi se najlože ustanovile potrebne postaje za mrjasce in ustvarili s tem oni pogoji, ki so neobhodno potrebni za razvoj in za izboljšanje domače reje. Domača reja naj se razširja in popolnuje, ne pa ovira in zadržuje, kakor se sedaj godi vsled pomanjkanja potrebnih mrjascev.

—r—

Novi hlevi — brez gnojnišč.

Tu in tam se zidajo tudi pri nas novi hlevi. Pri takem zidanju se misli na vse, samo na to ne, kar je pri vsakem hlevu najvažnejše. Vsak gleda, da je hlev dosti visok in prostoren, da je prav razdeljen in opravljen, nobeden se pa ne zmeni za to, da bi se s hlevom vred napravilo tudi dobro gnojnišče z gnojnično jamo, in da bi se v ta namen napravile tlakane staje in potrebni jarek za zbiranje gnojnice. Kakor bi vsega tega ne bilo treba! In vendar so to stvari, ki so pri vsakem hlevu neobhodno potrebne in ki so zlasti v naših razmerah tako važne, da bi morali obračati na nje vso skrb.

V tem oziru vladajo pri nas tako čudne razmere in tako starokopitni nazori, kakor pred 100 leti. Po naprednih deželah, kakor n. pr. v Švici itd. ne najdeš hleva brez dobro urejenega gnojnišča in gnojnične jame. Tam so hlevi povsod tlakani in imajo povsod potrebne jarke in žlebove za zbiranje in odvajanje gnojnice v gnojnično jamo. Tam je naprava dobrega gnojnišča poleg hleva nekaj, kar se samo ob sebi razume. Pri nas se pa godi, da novi in časih dragoceno zidani hlevi nimajo pravega gnojnišča, kaj še-le gnojnično jamo! Tujec, ki pride v naše kraje, dobi nehote vtis, da ne znamo ceniti vrednosti gnoja in da nam ni dosti mari na gnoju. In tako izgleda v resnici vse naše spravljanje in ravnanje z gnojem! Naša gnojnišča izgledajo tako, kakor da bi nam bilo samo na tem, da umaknemo gnoj iz hleva in na ničesar drugem. Drugod se pri napravi hleva izbere pred vsem ugoden prostor za gnojnišče in gnojnično jamo, pri nas je pa vsak prostor dober za gnojnišče, da je le tik hleva. naj bo tak ali tak. Kedaj se izpremene te razmere? Skrajni čas je, da začnemo tudi pri nas polagati na dobra gnojnišča večjo važnost, saj nam daje za to izdan denar najlepše obresti, veliko lepše, kakor vse druge stavbe pri gospodarstvu. Dobro gnojnišče z gnojnično jamo, v kateri se zbira vsa gnojnica iz hleva in svinjakov, je najboljša hranilnica za gospodarja. Tu se dobe obresti, ki se kažejo na vseh pridelkih. Zato pa ne zidajmo hlevov brez dobrih gnojnišč in popravljajmo in zboljšujmo gnojnišča tudi pri naših starih hlevih. Naj ne bo hleva brez dobrega gnojnišča! To mora biti naše geslo!

—r—

Neka popolnoma neopravičena navada v dolenskem kletarstvu.

Zelo povsod po Dolenskem, kjer se prideluje vino, najde se ta navada, da se v vsak sod vina — prav za prav še mošta — katerega se ob trgatvi napolni, dene tudi gotovo množino tropin (tropina po domače). Za rudeča vina jemljejo tropine črnega grozdja, za belo pa tropine belega grozdja. Ako se vpraša gospodarja, zakaj tako postopa, odgovori: to je dobro, to je priporočljivo, ker se vino veliko rajše čisti in tudi boljšega okusa postane. Vpraša se, koliko je na tem, v koliko je to postopanje gospodarsko opravičeno. Navadno se smatra v kmetijskem, kakor tudi v vsakem drugem gospodarstvu tiste opravke, tista dela opravičenim in tudi priporočljivim, katera so vpeljana in se izvršujejo tam, kjer se vrši dotično gospodarstvo naj-

uzornejši, posnemanja najpriporočljivejši. Tako smatramo, da se gledé živinoreje vse najboljše, najuzornejše izvršuje v Švici, in tamošnje vpeljave, tamošnje opravke v živinoreji smatrati moremo pač priporočljivim, posnemanja vrednim, skratka vzornim. No, gledé vinarstva v obče, kletarstva pa še posebeje, smatrati moramo Francoze in Nemce za prve mojstre, katere skušajo posnemati pač vsi drugi napredni vinogradniki, osobito po Ogrskem in tudi pri nas na Avstrijskem, kakor na Nižjeavstrijskem, Štajerskem in neizvzeto tudi na Kranjskem ter Primorskem. Pa glej, o tem, da bi se pri napolnjenju sodov z moštom v zadnje tudi kolikor toliko tropin stavilo, kakor je to po Dolenskem navada, ne najdemo nikjer nič, ne na Francoskem, ne na Nemškem, sploh nikjer. Da, smešnemu delu prištevajo to, ako se jim pové, da je kje v navadi. In da niso v tej sodbi na napačni poti, to nam dokazuje uspeh pravega strokovnjaškega premisleka stvari same. Kaj se pa zgodi v vinu, oziroma v moštu, kateremu se je kolikor toliko tropin dodalo? Tropine se vsled ogljikove kisline, katera se v veliki meri v moštu nahaja in v nebroju malih mehurčkov okoli tropin nabira, raz vampa soda dvignejo ter na površje mošta splavajo. Na površju mošta plavajo tropine potem toliko časa, dokler ogljikova kislina, katera se je v nebroju mehurčkov okoli tropin nabrala, ne izhlapi, in dokler se tropine prav do dobrega z moštom ne napojijo. Vsled prvega in drugega dogodka postanejo tropine težje od mošta, zlasti pa težje od dovršenega vina in posledica temu je, da se one na vamp soda potope. Na vampu soda nabirajo se potem, ko je kipenje v sodu popolnoma končalo pa tudi drožje, katere tropine od vseh strani obdajo, to je, one se tropin od vseh strani opri-mejo. Od prvega pričetka, ko se je tropine v sod djalo ter z moštom zalilo, vrši se v njih ta-le kemično-fizikalna sprememba. Vino, v katerem se nahaja alkohol (moč, gajst vina), usili se v tropine, ono jih popolnoma prešine, napoji. Pri tej priliki izvleče pa alkohol iz njih čreslovno kislino, ali skratka rečeno čreslovino, katera se po vinu pomeša. Vino postane vsled tega, to je vsled povečane množine čreslovine, katera je grenkega okusa in usta skupaj vleče, za večje ali manjše spoznanje grenkejši, vino se pa tudi ravno vsled te čreslovine za kaj majhno spoznanje res da čisti. To čiščenje je pa jako majhno, pri tem pa kaj drago plačano, kajti okus vina ne postane po mnenju priprostega kmeta po povečani množini čreslovine istinito boljši, ampak on postane po mnenju izobraženega pivca vina odločno slabši. To pa vinu ceno znižuje in o priliki točenja istega iz soda zadobi se neprimerno veliko več kalnega, toraj zopet manj vrednega vina, kakor pa iz soda, v katerega se ni pri napolnjenju istega z moštom nič tropin djalo. Povsem tem nima toraj dodajanje tropin moštu pri napolnjenju sodov nikake gospodarsko opravičene koristi za-se, ampak nasprotno še kolikor toliko škode. Zato naj bi se ta gola stara navada povsod opustila in sode naj bi se le z moštom napolnilo brez vsega dodatka tropin. Prav polno, to je prav do véhe se pa soda seveda ne sme napolniti, marveč naj v vsacem sodu za dobro veliko ped praznega prostora ostane, vého zatakne naj se pa z kipelno vého, katera naj ostane na sodu, dokler mošt popolnoma ne pokipi.

Preveč površnosti je v obdelovanju naših novih vinogradov.

Novo vinogradstvo se je pri nas skoraj nepričakovano hitro razširilo. Žal, da se pojavljajo sedaj v novih vinogradih glede obdelovanja napake in površnosti, katere morejo trtam le škodovati. Prva in poglavitna napaka se vrši spomladi pri obrezovanju trt. Pri tem se ne pazi na njih starost, in marsikatero trto obreže se že na palec in napnenc, torej na polno rodovitost, ko bi se jo še ne smelo tako obrezati, ker je še prešibka in sploh premlada. Mlade trte obrezovalo naj bi se popolnoma strogo po gotovem pravilu in sicer po sledečem:

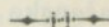
Ako je že cepljena trta sajena, torej trta iz trtnice dobljena, obreže naj se jo pri zasaditvi na eno samo oko. Prihodnje leto (v drugem letu) obreže naj se jo na palček le dveh očes. V tretjem letu ali na dva palčka po dveh očes, ali pa na en sam palček treh do štirih očes. V četrtem letu reže se take trte na takozvane prerezavke, to je, na vsaki trti se pusti en sam napnenc petih k večem do šestih očes; tak napnenc se pa pri vežnji nič ne ključi, ampak naravnost po konci h kolu priveže. Prerezavka ima namen trte k rodovitosti privedi in pa jo od tal dvigniti. V petem letu šele obreže se potem tako trto vprvič na polno rodovitost ali vprvič stalno, to je tako, kakor se je potem leto za letom obrezuje, namreč na en palec in en napnenc. Palec nahajati se mora vedno pod napnencem, torej nižje kakor napnenc, ne pa narobe, višje, ker sicer se trta prehitro zvišuje in tako brezpotrebno zdaljšuje. Posebno gre tudi na to paziti, da se pušča napnence vedno na dveletnem lesu, ne pa na starem; kajti razun lipne in beline so vse druge naše vrste take lastnosti, da ne rodijo ali kar nič ali pa le prav malo, ako so palci in posebno pa napnenci staremu lesu priraščeni.

Ako se ima pa v vinogradu visoke, zelene požlahtnitve, katere se mora grubati, potem gre pa z njimi v prvih letih tako-le postopati: Pri grubanju se pusti vsaki trti palec treh do štirih očes. V sledečem letu po grubanju napravi se vsaki trti že prerezavko, in zopet v sledečem, toraj šele v drugem letu po grubanju, obreže se pa že trto vprvič na stalno, to je na palec in napnenc. Tako bi se moralo trte brezizjemno v mladosti obrezovati, pa, o joj! kako vse drugače se marsikje ne ravna, da, skoraj sploh ne ravna z njimi. V koliko slučajih se ne pušča trtam, katere se je že cepljene sadilo, že pri saditvi tri, štirih očes. K večjemu v tretjem letu nareže se jim že napnence, da, ni izvzeto, da, še celo po dva, tri napnence na eni trti. Da bi se na to pazilo, da bi se puščalo napnence nad palci, in ne pa narobe, da bi se na to pazilo, da bi se napravljalo napnence le iz mladik, priraščenih dvoletnemu, ne pa staremu lesu; na vse to se kar nič ne pazi, vsaj večina rezačev dvoletnega lesa niti ne pozna, od starega niti ne razločuje. In kako se ne postopa šele z zeleno cepljenimi ter grubanimi trtami? Koj pri grubanju pusti se jim že po 5, 6 očes, nareže se toraj koj prerezavke. V drugem letu nareže se jim že napnence in razun le enega palca dveh do treh očes, pusti se trti tudi še takozvane pjančke, to je palčke le enega ali tudi dveh očes, to pa na starem lesu.

Čemu to; tisti, kateri jih narezuje, sam ne ve, navada je pač taka, pa čisto nič družega. In tako se trte večinoma prehitro izkoriščajo, prehitro k preobilni rodovitosti silijo, in posledica temu je in mora biti seveda ta, da one tudi prehitro opešajo. Dostikrat človeka kar srce boli, ako opazuje, kako se uboge trte z nepravilno režnjo kar — v pravem pomenu besede — mrcvarijo. Krona vse nepravilnosti in kar naravnost brezumnosti pri obrezovanju trt je pa marsikje ta, da se tam, kjer kake trte manjka, to je tam, kjer je še prostora za eno ali še več trt, cepljeno trto tako obreže, da jo je mogoče na prazni prostor zagrubati, kar se tudi poznejše istinito izvrši. O sveta neumnost! mora pametni, razumni človek pri takem pogledu pač nehote vsklikniti. Ameriške trte sadimo in cepimo zato, da ne pride nič evropskega lesa v zemljo, ker ga sicer uš napade in uniči; no, z grubanjem se pa evropski les cepljene trte umetno v zemljo tlači.

(Dalje in konec prihodnjic.)

—1—

Politični pregled.

Vlada se trudi na vso moč in prigovarja poslanecem, naj čim prej spravijo v veljavo novo volivno preosnovo. A nekateri poslanci nagajajo iz zgolj strankarskih in drugače samopridnih namenov. Vlada pa se ne bo več dolgo šalila, marveč poslala poslance domu in novo volivno preosnovo kar uvedla.

Cesar se je mudil v Šleziji pri velikih vojaških vajah. Bil je namenjen tudi k velikim vojaškim vajam na suhem in na morju v Dalmaciji. A kar nagloma je prišla odpoved: cesar ne pride, ker je prehlajen, in so mu zdravniki odsvetovali podati se na tako dolgo pot. Cesarja je zastopal prestolonaslednik nadvojvoda Franc Ferdinand. Nekateri trdijo, da cesar ni šel v Dalmacijo iz političnih ozirnov. Namenjen je bil tudi v Hercegovino, a pravijo, da to ni bilo vseč turškemu sultanu ter tudi Italijanom ne, zato pa je cesar opustil sploh vse popotovanje. Če je res, se seveda ne ve.

Moravski deželni zbor je razpuščen; nove volitve bodo meseca novembra, morebiti že po novem volivnem redu, ki je bil sklenjen lansko leto.

Sokoli so imeli v Zagrebu vsesokolski zlet, prišli so odpovsod, koder bivajo Slovani, v jako obilem številu. Iz Zagreba so se podali preko Reke v Dalmacijo. V Reki pa so jih napadli in izzivali laški zagrizenci, ter je tako prišlo do večdnevnih nemirov in pobojev med Hrvati in Italijani sploh, tako da je moralo vmes poseči vojaštvo. Sokoli so bili napadeni od Lahov tudi v Zadru. To je laška omika in olika!

Na Balkanu spet enkrat ropotajo z orožjem. Turčija in Bolgarija kličeta vojake pod zastavo. Tam doli pač prej ne bo miru, dokler se ne bodo Slovani združili in pošteno naklestili Turke.

Carinski boj med Srbijo in Avstrijo traje še, ker stavi avstrijska vlada prevelike zahteve.

Francoski škofje so se te dni posvetovali, kaj jim storiti v teh težavnih razmerah, da ubogajo papeža ter ohranijo ljudstvu sv. vero. Iznenadilo je framasone to, da so vsi škofje edini med seboj kakor en mož. Škofje so se zedinili v tem, da počakajo, ali bo vlada po 11. decembru res uveljavila svojo postavo ali ne, po tem se bodo ravnali.

Na Španskem bodo uvedli civilni zakon; razmere med Španjo in sv. Očetom so zato precej napete.

Ruska vlada si resno prizadeva pomagati kmetom do večjega blagostanja, a anarhisti spodkopujejo še tisto malo zaupanja, kar ga imajo kmetje do vlade. Anarhistom in drugim takim ljudem ni do tega, da bi komu kaj koristili, ampak: vse razdreti, to je njihov namen! Skrivne družbe, ki so jako dobro vravnane, prirejajo dan za dnem: napade na vlake, rope, požige, poboje, tatvine, poulične nemire, tako da niti mogoče ni naštetih vseh grozodejstev teh puntarjev, ki tako pripravljajo grozao domačo vojsko, kakoršne svet ni videl. Car pa je preveč omahljiv in posluša le neizkušene, starokopitne svetovavce, ki mislijo, da je narod tu samo radi njih.

Na Kubi, ki je postala vsled zadnje špansko-amerikanske vojske samostojna, je že dalj časa vstaja. Vstaja je gospodarskega značaja. Vsa moč je tam namreč v rokah veleposestnikov, velikanska večina naroda pa živi pravo tlačansko življenje, zlasti pa trpe zamorci in mešanci, in zato je med njimi nastala vstaja, ki je zelo krvava. Podpihujejo pa sedaj eno, sedaj drugo stranko Severoamerikanci, ki bi ta bogati in rodovitni otok radi dobili v svojo last po reku: Kjer se prepirata dva, tretji dobiček ima.

LISTEK.

Poškodovana slika.

(Konec.)

Dvorni svétnik reče: „Da, z mirno vestjo smete obdržati sliko in nihče nima pravice vzeti vam jo. Prvi posestnik slike, ki je dal naslikati na prvotno slikarstvo ono pokrajinsko sliko, je bil neki vrl duhovnik, katerega sem poznal prav dobro. Sorodnikov ni imel in je storil revežem jako mnogo dobrega. Za svojo osebo je potreboval silno malo; njegovo edino veselje je bilo zbirati in nakupovati stare, umetne slike znamenitih mojstrov. Poškodovane slike je sam znal popraviti, in tako si je polagoma napravil malo, pa dragoceno zbirko slik. To je bilo njegovo edino bogastvo. Po njegovi smrti so prodali vse te slike za prav nizko ceno, in komaj so izkupili toliko, da so poplačali pogrebne stroške in pa zdravnika ter zdravila. Kupil jih je vse trgovec Schwarz, a ko je umrl stari gospodar, jih je zopet prodal mladi Schwarz, njegov sin, ki nima dosti smisla za umetnost. In na dražbi ste kupili sliko vi, torej je vaša. Naznanite v kakem časopisu, da imate tako in tako sliko na prodaj, in kmalu se bo našel kupec, ki vam jo bo plačal pošteno.“

Gospa Poljčanova naprosi gospoda dvornega svétnika, naj bi bil tako dober in on sam preskrbel ter uredil to zadevo, kar je tudi rade volje obljubil.

Ni dolgo ostalo skrito, kakšen zaklad je našla gospa Poljčanova: vse mesto se je zanimalo zato. „Iz uboge vdove je nakrat, kar čudežno, postala bogata gospa“, tako so govorili ljudje. Ko to izve tudi mladi Schwarz, brž brž teče k gospe Poljčanovi in zahteva sliko nazaj. „Slika je tisočkrat več vredna kakor pa ste vi dali zanjo; dajte jo nazaj, ker ni vaša in ne more biti, imam preveliko izgubo pri tem“, tako je dejal. Seveda se je vdova branila dati mu sliko nazaj. Ves razjarjen je hitel na to k sodnji in tožil gospo Poljčanovo. Pa tam so mu razložili, da je prava posestnica slike vdova slikarja Poljčana, ker ste jo nju hčeri pravilno kupili na dražbi, in ni torej prav nobenega vzroka zahtevati sliko nazaj. Vrh tega pa je njegov rajni oče za tisto sliko dal še nekaj goldinarjev manj kakor pa je on zanjo dobil na dražbi, torej ima še manj pravice do nje. Z dolgim nosom in poparjen je odšel tožnik domu.

Dvorni svétnik Petrovič je posređoval in sliko je kupil neki knez. Izplačal ji je 3000 goldinarjev takoj ter se zavezal, da ji bo za čas njenega življenja plačeval letnih 250 goldinarjev. Tako je bila družina rešena revščine in bede.

Ganljivo se je zahvalila mati ljubemu Bogu in dejala svojim otrokoma: „Ljuba otroka! Kako lepo se je izkazalo veliko zaupanje rajnega očeta v Božjo previdnost! Z zgodnjo smrtjo očetovo nas je Bog izročil revščini, a ta revščina je bila vama v blagoslov. Ko bi bile bogate, vas bi bilo bogastvo kaj hitro in lahko zapeljalo v nečimernost in razkošnost sveta in jaz bi bila morebiti premalo stroga z vama. Ker ste pa bile revne, ste morale ostati doma in cel dan pridno delati, da si zaslužite kruha, ter ste bile tako obvarovane marsikake norosti in blodnje. Morali smo varčevati in paziti na vsak krajcar. Morale ste opravljati vsa domača dela: kuhati, prati, pomivati, spažiti. In Božja previdnost je napeljala tako čudovito, da je dobila vajina otroška ljubezen do starišev bogato plačilo. Iz ljubezni do rajnega očeta, ter, da ste meni, svoji materi, izpolnile dolgoletno željo, niste kupile novih oblek, ampak tisto sliko, ki nam je po volji Gospoda Boga donesla novo srečo. Tako Bog vedno poplača otroško ljubezen, če tudi ne vedno tako očitno. Bog vodi vse k dobremu. Kako žalostne smo bile, ko nam po rajnem očetu ni preostala ne ena podoba; pa ko bi nam bila ostala le ena, nikdar bi ne eni ne drugi ne bilo prišlo v misel, kupiti ono pokrajinsko sliko, pod katero je bila skrita dragocena slika Rafaelova. Da, tudi vajino nerodnost, ki ste jo zakriville brez slabega namena, je obrnil Bog k dobremu. Ako bi ne bila Lojzika izmivala podobe, bi nikdar ne bili našli tega dragocenega zaklada. Iz nesreče je po volji Božji nastala sreča. Vsak človek, ki le količkaj pozna svoje življenje, bi to potrdil iz lastne skušnje. Zato pa bomo v prihodnje v vseh nadlogah še bolj zaupali v Gospoda.“

Še eno veliko veselje je doletelo vdovo. Bilo ji je mogoče kupiti hišo, v kateri sta prej stanovala njen oče in njena mati. Ko je gospa Poljčanova v prvič vstopila v tako znano ji vsprejemno sobo, najprvo zapazi dve sliki v zlatih okvirjih. „Za Boga“, vsklikne in vesolja tleskne z rokama, „ti sliki je slikal moj rajni mož! Dobro ju poznam, dostikrat sem gledala, ko ju je slikal.“ S prisrčno radostjo je ogledovala sliki.

Lojzika pravi: „Preljuba mati! Ko sem tako nepremišljeno, a vendar tako srečno uničila ono sliko rajnega očeta, sem vedno mislila na to, da vam preskrbim kako drugo sliko iz njegove roke. Po dolgem iskanju sem našla ti dve sliki.“

„Zares si me razveselila, ljuba Lojzika,“ reče mati, „a ne samo zato, ker je ti sliki slikal moj rajni mož, ampak še posebno me veseli to, kar ti sliki predočujete. Na eni sliki vidim preroka Elija in vdovo iz Sarepte z njenim malim sinom, katere moko v loncu in olje v vrču je Bog tako čudovito namnožil. Druga slika pa kaže Jezusa, ko obudi mladeniča iz Najma in govori materi: „Ne jokaj!“ Obe sliki kažete, da Bog ljubeznjivo skrbi za revne vdove in sirote ne samo v tem življenju, ako le zaupajo vanj, temveč jim daje tudi po smrti najboljše, kar le morejo želeti in upati — večno življenje.“

Domače vesti.

(Duhovniške izpremembe v ljubljanski škofiji.) Gospod Henrik Bukowitz, kapelan v Mokronogu je imenovan za župnega upravitelja te župnije. — Premeščeni so naslednji gospodje kapelani: Frančišek Ferjančič od Sv. Jakoba v Ljubljani kot podvodja in ekonom v duhovsko semenišče; dr. Frančišek Grivec iz Doba kot naučni prefekt v duhovsko semenišče; Frančišek Kimovec iz Predoselj kot prefekt v kn.-šk. Alojzijevišče; Josip Logar iz Kočevja kot prefekt v kn.-šk. zavod sv. Stanislava v Št. Vidu nad Ljubljano; Leopold Kolbezen iz Cerkelj pri Kranju v Št. Jernej; Matej Kos z Dóbrove pri Ljubljani kot župni upravitelj v Leskovicu; Janez Erjavec iz Šmartnega pri Litiji na Dóbrovo; Frančišek Vidmar iz Boštanj v Krško; Jernej Kovič iz Starega trga pri Ložu v Št. Vid pri Zatičini; Evgen Legat od Sv. Križa pri Litiji v Škofjo Loko. — Nameščeni so gospodje; Cand. prof. Anton Koritnik kot prefekt v kn.-šk. Alojzijevišču; dr. Alojzij Merhar kot kapelan v Dobu; dalje semeniški duhovniki: Anton Breznik kot ka-

pelan v Postojni; Anton Gole v Šmartnem pri Litiji; Frančišek Jere kot prefekt v kn.-šk. zavodu sv. Stanislava; Matej Ježek kot kapelan v Mokronogu; Janez Noč v Sodražici; Anton Vadnal v Višnji gori; kot kapelani so nameščeni novomašniki: Anton Demšar v Kočevju; Valentin Jerše v Škocijanu pri Dobravi; Vincencij Kavčič v Križevem pri Konstanjevi; Franč. Kerhne v Toplicah; Janez Klavžar v Starem trgu pri Ložu; Janez Kmet v Boštanju; Janez Langerholz v Cerkljah pri Kranju; Matija Noč pri Sv. Trojici na Dolenjskem; Anton Papež pri Sv. Križu pri Litiji; Janez Pogačar v Žužemberku; Janez Sedej na Vrhniki. — Kot prefekta v kn. šk. zavodu sv. Stanislava sta nameščena subdiakon Iv. Kogovšek in diakon Iv. Gogala.

(Izpremembe v frančiškanski provinci.) Premeščeni so: v Ljubljano: p. Evgen Stanet, p. Albert Pirce; na Sv. Goro: p. Adalbert Flere, p. Oton Kocjan; v Novomesto: gvardjan p. Viljem Vindišar, p. Severin Fabiani; v Kamnik: gvardjan p. Matevž Vidmar, vikarij p. Angel Mlejnik, p. Blaž Farčnik; v Pazin: p. Dominik Nabernik; v Nazaret: gvardijan in župni upravitelj p. Salezij Vodošek; v Brežice: P. Teofil Zajec, na Brezje: P. Adolf Čadež. — V Rim se je podal č. p. Alkantara Črtanc nadaljevat modroslovne študije.

(Slovesne redovne obljube) bo napravil dne 16. t. m. v Inomostu Novomeščan č. gospod P. Valerijan Učak, mašnik n. v. r.

(Običajno akademično veselico) v korist „Podpornemu društvu slovenskih visokošolcev“ prirede novomeški akademiki v soboto, dne 22. septembra v čitalničnih prostorih. Na vsopred so koncertne točke, veseloigra in ples. Natančni vsopred se razvidi iz lepakov.

(Začetek šol na novomeških šolah:) dne 18. t. m. s slovesno službo Božjo za c. kr. višjo gimnazijo; dne 17. t. m. ob 8. uri za deško ljudsko šolo, ob 10. uri v kapiteljski cerkvi za dekliško ljudsko šolo.

(Vpisovanje v Hladnikovo „Glasbeno šolo“) se bode vršilo v pondeljek 17. in torek 18. t. m. od 11.—12. ure v šolski sobi h. št. 149, ali ob drugih urah pri podpisanemu na domu. — Poučuje se: glasovir, petje, teorija in harmonija, violina in drugi instrumenti. — Poleg podpisanega bodeta poučevala g. kapelnik R. Hachla na violini in drugih instrumentih in g. D. Budna na glasovirju. — Ign. Hladnik, lastnik in voditelj šole.

(Gradnja ženske bolnice.) Tukajšne zdravstveno okrožje oddalo bode 6. oktobra t. l. ofertnim potom zgradbo ženske bolnice, katera je proračunjena v skupni svoti 202.535 K. Načrti, stroškovnik in stavbeni pogoji so na vpogled ob uradnih urah pri mestnem uradu v Novem mestu.

(Dolenjci na zagrebški razstavi.) Kmetijska podružnica v Novem mestu priredi prihodnjo nedeljo 16. t. m. skupni obisk Dolenjcev k zagrebški kmetijski razstavi. Upati je povoljne udeležbe.

(Mestna hranilnica v Novem mestu.) V mesecu avgustu 1906 je 185 strank vložilo 64.581 K 47 h, 225 strank vzdignilo 90.748 K 45 h. 10 strankam se je izplačalo hipoteknih posojil 19.200 K. 238 menic se je eskomptovalo za 85.625 K. Stanje vlog 2.818.448 K 79 h. Denarni promet 408.899 K 88 h. Vseh strank bilo je 917.

(Razglas.) C. kr. okrajno glavarstvo Rudolfovo daje na znanje, da bode dne 28. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne na sejmišču v Trebnjem posebna komisija kupovala konje za c in kr. vojno. Uspeh te komisije v Št. Jerneju dne 1. t. m. je bil jako ugoden. Nakupovali se bodo konji v starosti od 3½ do 7 leta in sicer ne le plemenske kobile, ampak tudi druge kobile in pa valahi (skopljenci.) Plačujejo se konji po kakovosti, in sicer za topničarske vprežne konje do 800 K. Tega semnja se lahko udeleže vsi kranjski konjerejci, ki imajo za vojaštvo sposobne konje. Za konje je treba prinesiti živinske potne liste.

(Svarilo.) Parobrodna družba „Zino“, katera ima za svojega pooblaščenca nekega A. Hergoleta v Chiassi v Švici razpošilja okoli prospekte, v katerih vabi ljudstvo za naseljenje v državo St. Paulo v Braziliji. Kmetom, rokodelcem in navadnim delavcem, ki se naseljejo v omenjeni državi, se obetajo bleščeči zaslužki in izseljenjem kmečkega stanu, ki bi

se stalno v St. Paulu nastanili, razun tega še brezplačna vožnja celo na določeni kraj. V istini pa ne odgovarjajo gori omejnene obljube obstoječim razmeram in se ljudstvo vsled tega resno svari pred izseljenjem v St. Paulo.

(Naznanilo.) Glasom odloka c. kr. ministerstva notrajnih zadev z dne 1. avgusta 1906, št. 31.959 izšla je v založništvu c. kr. dvorne- in državne tiskarne na Dunaji knjiga o „varnostno-policijskih določilih za promet z avtomobili in motorni kolesi“, katera ravna o zadevni ministerski naredbi z dne 27. septembra 1905, drž. zak. št. 156 in o izvršilnih določilih za posamezne deželne vlade.

(Graščino Radelco na Dolenjskem,) last ljubljanskega veleposestnika Karola Kavčeka, so kupili trije kmetje za 92.000 kron. Ti trije posestniki so: župan J. Pungaršič, Janez Novak in Frančišek Weiss.

(Belokranjska železnica.) Železniško ministerstvo je dalo gg. ekscelenci grofu I. Harrach, dr. Iv. Šusteršiču, Fr. Šukljeju, dr. A. Homanu, Iv. Hribarju in J. Lenarčiču za eno leto dovoljenje za tehnične predpriprave železnice od postaje Novo mesto preko Semiča in Gradaca do Metlike, z postransko progo od Gradaca do Črnomlja.

(Za pogorelce) v Desincu pri Črnomlju je daroval cesar 2000 K.

(Novo šolsko poslopje) v Kostanjevici bo 16. t. m. blagoslovljeno in otvorjeno.

(Metliški notar) gospod Globočnik je izginil neznanu kam.

(Ljubljansko barje.) Cesar je potrdil načrt zakona, po katerem se prične osuševati ljubljansko barje. V ta namen se v kratkem snidejo zastopniki države, dežele, mesta ljubljanskega in glavnega močvirskega odbora, da se dogovore o nadaljnjem postopanju.

(Lokalna železnica Kranj-Tržič.) Pogajanja o koncesiji lokalne železnice Kranj-Tržič so končana. Vsak čas objavijo koncesijo. Železnica se financira po 1.750.000 kron državne garancije, dežela in zasebni udeleženci so zagotovili 320.000 kron. Progo zgradi in upravlja država. Dela razpišejo v najkrajšem času.

(Današnji list) obsega deset strani.

Gospodarske stvari.

— (Kmetijska šola na Grmu) prične nov dvoleten tečaj z novembrom t. l. Prošnje za sprejem je vložiti zadnji čas do 20. t. m. Opozarjamo še enkrat naše gospodarje, da pošljejo svoje, za dom namenjene sinove v ta zavod, da se tam strokovno izobrazijo za svoj poklic. Kaj je vse priložiti prošnjam, razvideti je iz uradnega naznanila.

— (Naročila na umetna gnojila) sprejema podružnica v hiši g. Jakšeta v Novem mestu ob nedeljah 23. in 30. t. m. od 9. do 10. ure dopoldne. Kdor ne more sam priti, naroči naj po pošti. Opozarjamo ob enem na članek „Naročujte skupno umetna gnojila,“ ki je na prednji strani.

— (Za jesensko gnojenje) travnikov in deteljišč se po dosedanjih izkušnjah najbolj priporočata Tomasova žlindra in kajnit, in je treba na 1 oral po 300 kg. Tomasove žlindre in 300 kg. kajnita. Namesto kajnita se lahko vzame tudi kalijevo sol, katere je treba v tem slučaju le 100 kg. Kaljeva sol se posebno priporoča za težko zemljo in za spomladno gnojenje.

— (Zbirajte gnojnico!) Pri nas se gnojnica povsod zanemarja. Na ta način zgubimo vsako leto na tisoče vrednosti. Namesto da bi se do zadnje kapljice prestregla in porabila, se pušča odtekati kamor je, navadno v zemljo ali pa po cestnih jarkih, kjer nam čisto nič ne koristi. Kako pametni so po drugih krajih mimo nas! V Švici se porabi gnojnica do zadnje kapljice. Pa še več! Tam jo tudi kupujejo od sirarjev, ki imajo navadno obsežno prašičjo rejo. Pri takih prilikah se kar trgajo za gnojnico. Nekateri sirarji dobe za svojo gnojnico po 2000 do 3000 K na leto. Poprek se lahko računa, da dobe za gnojnico vsakega prašiča po 8 K na leto. Pri nas pa puščamo, da zamaka tla pod svinjaki, kjer čisto nič ne zaleže, ampak nasprotno le škoduje. Pri nas so zemljišča veliko bolj potrebna gnojenja kakor drugod. Zato bi se ne smela izgubiti niti kapljica gnojnice. Vsa bi se morala zvoziti na travnike.

— (Paša po strniščni detelji) zahteva vsako leto nekaj žrtev. Vzlic temu, da je njena nevarnost občeznana, se dogajajo še zmeraj slučajni, da se živina preobje in pogine. Bodimo tedaj previdni in ne gonimo lačne živine na tako pašo! Zlasti se bojimo paše po rosni in sploh mokri detelji. Gladna žival se rada preobje. Prav tako je škodljiva pa tudi mokra strniščna detelja. Kaj slabo je tudi, če se po taki paši živina takoj napaja. Če hočeš pasti po strniščni detelji, je najbolje, da se popase ta detelja še le pozneje, ko jo je že slana zadela in na ta način, da se živina pase najprej na travniku in še le potem, ko je na pol sita, na detelji. Napajati pa je tudi v tem slučaju ali prej ali pa dobre pol ure pozneje. Mokre detelje se je pa vselej ogibati.

— (Cepljenje prašičev proti rudečici.) Zadnjič smo poudarjali, da bo cepljenje prašičev tudi pri nas potrebno z ozirom na veliko škodo, katero dela rudečica po naših svinjah. Danes nam je k tej opazki dodati tudi to, da daje na Tirolskem in drugod, kjer se je vpeljalo cepljenje, tvornica v Höchstu, ki izdeluje potrebno cepivo, popolno odškodnino za vse tiste slučaje, pri katerih so prašiči po cepljenju poginili za rudečico, in velja to za dobo 5 mesecev po cepljenju. Seveda se mora izkazati, da so bili prašiči pri cepljenju samem zdravi in da je cepljenje izvršil potrjeni živinozdravnik. To je zelo ugodna garancija, ki bi tudi v naših krajih veliko pripomogla k splošnemu cepljenju prašičev proti rudečici.

— (Vpliv soparnih hlevov na molžo.) Ako so hlevi v poletnem času soparni, trpi vsa mlečnost. Krave v takih hlevih hitreje dihalo, vsled česar hitreje delujejo tudi pljuca in srce. Pri dihanju se oddaja več ogljikove kisline kakor navadno. Vse to je pa slabo za mlečnost, ker vsled navedenih okoliščin zastaja tvorba mleka in ima živina tudi manj teka. V takih hlevih je pa tudi zrak slab, ker se ob obilni toploti gnoj in gnojnica hitreje razkrajata in kvarita zrak bolj kakor v hlevih z navadno toploto.

— (Med molžo ni kidati.) Med molžo je treba v hlevu kolikor mogoče čistega zraka, da se mleko ne nazyame duha po gnoju in hlevu. Zato se pa med molžo ne sme nikdar kidati. Kdor hoče pred molžo kidati, naj kida pol ure prej in naj hlev dobro prezrači, tako da se zrak do molže očisti. Če tega ne storimo, je bolje, da kidamo pozneje po molži. Na vsak način naj se pa hlev pred molžo prezrači, da pride čist zrak v hlev.

— (Vinski semenj v Novem mestu) priredi kmetijska podružnica v Novem mestu v drugi polovici meseca oktobra. Opozorjamo na to že sedaj vse naše odjemalce.

— (Premovanje konj v Št. Jerneju) dne 1. t. m. se je prav dobro obneslo. Vojaška komisija je pri tej priliki nakupila sedem konj za remonte. Lepe živali so tudi dobro plačali. Tako je dobil Nace Rangus iz Čadrez za svojo kobilo 800 K in J. Colarič iz Kostanjevice celo 900 K. To so prav lepi vspehi naše domače konjereje. Če pomislimo, da je bilo v nekem kraju na Hrovaškem 2000 konj na ogled, pa komisija ni nobenega kupila, tukaj pa izmed 200 konj — sedem, potem je to jako častno za naše konjereje. — Dne 9. sept. pa je dobil občinski urad v Št. Jerneju ta-le dopis: „C. kr. vojaška remontna komisija v Veliki Kaniži št. 5 s tem slav. obč. uradu naznanja, da pride dne 27. septembra zopet v Št. Jernej, da pokupi še nekaj konj valahov. Semenja se začne ob 9. uri zjutraj. Naj da sl. obč. urad to pri cerkvi oklicati.“ Z ozirom na ta dopis toraj vabimo naše cenjene konjereje, da postavite dne 27. t. m. svoje lepe živali na ta semenj v Št. Jerneju.

— (Izredno težko tele) je imela krava v hlevu g. F. Zorko-ta v Družinski vasi. Tele je napol simodolske krvi in je tehtalo pri porodu — 71 kg.

— (Dolenjskim vinogradnikom!) Da se kupčija z dolenjskim vinom kolikor mogoče pospešuje, hoče kmetijska podružnica posredovati vinsko trgovino tudi na ta način, da bode v „Dol. Novicah“ zadaj med naznanili po znižani ceni objavljala prodajo dolenjskega vina. Bivši člani kletarskega društva imajo pravico, objavljati prodajo svojega vina brezplačno, drugi vinogradniki pa po znižani ceni, kakor je zadaj v naznanilu (na zadnji strani) povedano. Kdor želi tedaj prodajo svojega vina naznaniti, naj pošlje do-

tično naznanilo kmetijski podružnici v Novem mestu, ki bo vse potrebno preskrbelo.

— (O času skubljenja [misanja] kokoši) so te živali najbolj občutljive. Zato jih pa ne smemo v tem času zanemariti, ampak nasprotno. V tem času jim je treba najbolj tečne piče in največ živeža, da napravijo novo perje in da začno prej nesti. Kdor v tem času kokoši zanemarija, je sam kriv slabih vspehov, ki jih ima pri kokošji reji. Kokoši naj se zjutraj dobro nakrmijo in ravno tako popoldne, oziroma proti večeru, ko se spravljajo k počitku. Zjutraj naj se med kuho krompirja nameša dosti otrobov, popoldne naj se daje pa žitno zrnje za zobanje. Kjer redijo kokoši v ograjah, jim dajejo v tem času tudi tako imenovano mesno moko, da je piča bolj tečna. Pri nas pa tega ni treba, ker dobe kokoši na paši dosti tečne živalske piče v podobi raznih mrčesov, muh itd.

— (Obzidana gnojišča) so v naših razmerah posebno priporočljiva in sicer iz sledečih vzrokov: Prvič se gnoj v obzidanih gnojiščih bolj varuje pred sušo in plesnobo; drugič nam pa tudi kokoši ne morejo delati pri obzidanih gnojiščih tolike škode z razkopavanjem kakor jo delajo sedaj in to je v naših razmerah, ko se povsod pečemo s kokošjorejo, tudi velike važnosti. Obzidana gnojišča so pa tudi bolj snažna. Kakor na drugih gnojiščih tako je treba seveda tudi pri obzidanih gnojiščih gnoj dobro poravnati in tlačiti, da se enakomerno in pravilno razkrajja in godi, kajti dober in masten gnoj se dobi le s pravilnim ravnanjem.

— (Kurja jajca) shranijo se za zimsko rabo, ko so navadno prav draga tako-le: Jajca se vložijo v lonec, najboljši v nov glinast lonec, kateri se samo zato rabi. Ko je lonec zlo do vrha jajc poln, tako da je še za kaka dva prsta praznega prostora vrhu njih, nalije se pa prav gostega apnenega beleža vanj, tako, da postane prav poln. Napolnen lonec postavi se konečno v klet ter pokrije z kako dilco. Tako shranjena kurja jajca so za vsako rabo le za napravo takozvanega snega niso.

Razne stvari.

* (Morje črnila.) V dōbi papirja, ko vse stavlja svoje misli na papir, ljudje niti ne slutijo, da se potroša na leto celo morje črnila. Samo Pariz je teh dni naročil za občinske šole 80.000 litrov črnila. Pariz ima 387 občinskih šol, ki jih obiskuje 160.000 otrok, tako da na enega otroka odpade pol litra črnila.

Loterijske številke.

TRST, 1. septembra	85	68	90	73	37
GRADEC, 7. septembra	60	53	50	59	11

Tržne cene dne 28. avgusta 1906 v Rudolfovem.

Imenovanje	Hektl. po		Imenovanje	Hektl. po	
	K	h		K	h
Šenica	13	66	Leča	11	71
Rž	12	36	Bob	9	76
Koruza	12	36	Ajda	11	04
Oves	7	16	Proso	12	36
Ječmen	10	40	Soršca	13	—
Krompir	5	20	Lan	14	96
Fižol	11	71	Jajca po 9 za 40 vinarjev.		
Grah	11	71			

300 smrek

(195-3-1)

od 15—64 cm debelih prodaja Alojzij Šali v Češči vasi štev. 9.

Lepo prostorno stanovanje

z vsemi pritliklinami se odda pod ugodnimi pogoji mirni stranki. Kje pove upravništvo „Dol. Novic.“ (188 0-2)

Izjava.

(196)

Podpisani Franc Štamcar prekličem vse, kar sem o gospe Tereziji Bele proti raznim ljudem govoril, kot neresnično in obžalujem, da sem ji na ta način kratil poštenje.

Franc Štamcar.

Razglas.

Podpisano mestno županstvo proda iz svoje hoste v Cegelnici pri Rudolfovem, nedaleč od novomeškega kolodvora

300 hoj ali smrek

in sicer po kosih, katera drevesa so za prodajo uže zaznamovana. Razpisujejo se v to svrhu ponudbe, ki naj se vložijo pri podpisanem županstvu do

3. oktobra 1906.

Tem ponudbam je priložiti 10% varščine v gotovini, branilnih knjižicah ali veljavnih vrednostnih papirjih.

Vsakdor, ki hoče vložiti ponudbo, si lahko zaznamovana drevesa poprej ogleda z mestnim gozdnim čuvajem Pauličem, ki stanuje v Cegelnici.

Mestna občina ni vezana sprejeti najvišjo ponudbo, pač pa je vezan vsak ponudnik na svojo ponudbo do 15. oktobra 1906, kar se ima v ponudbi omeniti.

Pogoji glede plačevanja kupovine in kedaj je spraviti les iz hoste kakor tudi drugi pogoji izvejo se v mestni pisarni v Rudolfovem ter ima vsak ponudnik v svoji ponudbi izjaviti, da so mu vsi pogoji znani in da se jim podvrže.

Rudolfovo, dne 14. septembra 1906.

(197-2-1)

Mestno županstvo.

Družinski blaginji je posvečena skrb naših gospodinji

**Kathreinerjeva
Kneippova sladna kava**

je edina sladna kava, ki dobiva po Kathreinerjevem načinu posebnega proizvodnje priljubljeni vonj in dobri okus zrnate kave. Njene velike, vobče priznane zdravstvene prednosti so čestokrat poudarjali najodličnejši strokovnjaki znanstva.

Poleg izdatnega prihranka v vsakem gospodinjstvu je vsakdanja uporaba zlasti za mladino neprecenljive vrednosti!

Poudarjajte pri nakupovanju izrečno ime KATHREINER in zahtevajte le izvirne zavoje z varstveno — znamko »Župnik Kneipp«.

Prostovoljna prodaja.

Vsled sklepa upniškega odbora se iz konkurzne mase zapuščine Adolfa Gustina, trgovca v Novem mestu proda ponudbenim (ofertnim) potom:

1.) Zaloga kovinskega in specerijskega blaga po izločitvi nekaterih predmetov sodno cenjena na 18.657 K 58 h.

2.) Prodajalniška oprava sodno cenjena na 463 K 65 h.

Konkurzna masa ne prevzame nikakega jamstva niti za kakovost, ni količino prodajnih predmetov, niti za popolnost in resničnost inventurnega zapisnika.

Pismene ponudbe, opremljene z 10% vadijem, t. j. s zneskom 1.865 K 76 h za zalogo blaga in s zneskom 46 K 37 h za prodajalniško opravo je vložiti pri podpisanem upravniku konkurzne mase do vštetelega 25. septembra t. l. in ostanejo ponudniki v besedi, a) glede zaloge do vštetelega 29. septembra t. l., b) glede prodajalniške oprave do vštetelega 16. oktobra t. l.

Ponudbe pod sodno cenilno vrednostjo se ne sprejemajo.

Ponudniki, ki bi se potegovali za zalogo in opravo, se naj izjavijo, da li reflektujejo le na oboje skupaj, ali pa eventualno tudi na zalogo ali opravo samo.

Upniški odbor si pridržuje pravico ponudbe presojeti, sprejemati ali odklanjati.

Ponudnik za zalogo, katerega ponudba se sprejme, ima takoj, ko mu dospe obvestilo o sprejemu ponudbe, kupnino plačati na roke podpisanega upravniku konkurzne mase; po plačilu se mu izroči zaloga, katero mora najkasneje do 15. oktobra t. l. iz prodajalne in skladišč v hiši št. 63 na Glavnem trgu v Novem mestu odstraniti.

Ponudniku za prodajalniško opravo, katerega ponudba se sprejme, ima takoj po obvestitvi o sprejemu plačati kupnino upravniku konkurzne mase in po plačilu takoj prevzeti opravo in jo iz hiše odstraniti.

Inventarni zapisnik je razgrnjen na upogled pri tukajšnjem okrožnjem sodišču in pri podpisanem upravniku konkurzne mase.

Kdor želi si prodajne predmete ogledati, se naj javi pri podpisanem upravniku konkurzne mase, ki daje tudi natančnega pojasnila.

V Novem mestu, 12. septembra 1906.

Dr. Vladimir Žitek,

(199)

advokat v Novem mestu kot upravnik konkurzne mase zapuščine Adolfa Gustina.

Prodaja smrečinega lesa

v zelo znižanih cenah.

Prodaja se vsak drugi in četrti torek v mesecu pri tovarni na Gorjancu.

Večja oddaja lesa se preskrbi pri oskrbništvu Ruperčvrh. 198-24-1

Posebno znižane cene so za: hmelne late in špiravce.

(1-24-18)

Prodajalne se spoznajo na tej podobi,

v katerih se dobivajo edino pravi SINGER-jevi šivalni stroji

Singer Co. del. družba šivalnih strojev
v Novem mestu, Glavni trg št. 88.

Štev. 10.801.

Razpis.

Na kranjski kmetijski šoli na Grmu pri Novem mestu z dveletnim slovenskim poukom je oddati

pet deželnih ustanov

za prihodnje šolsko leto 1906/7 (ozir. tudi za 1907/8), ki se začne dne 3. novembra t. l.

Pravico do teh ustanov imajo sinovi kranjskih kmetovalcev in vinogradnikov, ki so vsaj 16 let stari, čvrstega zdravja, ter so z dobrim uspehom dovršili ljudsko šolo. Prednost gre tistim mladeničem, ki ostanejo, dovršivši šolo na Grmu, gotovo na svojem domu in se bodo pečali s kmetijstvom, vinarstvom in sadjarstvom.

Učenci z ustanovami imajo hrano, stanovanje in pouk v šolskem zavodu brezplačno, za obleko, živотно perilo, obuvalo in za šolske potrebščine pa si morajo sami skrbeti.

V šolo se sprejemajo tudi plačujoči in zunanji učenci.

Plačujoči učenci plačujejo za hrano po 80 h na dan in in po 40 K šolnine na leto ter stanujejo brezplačno v zavodu. Za vse druge potrebščine si morajo sami skrbeti.

Zunanji učenci (eksternisti) stanujejo zunaj zavoda in plačujejo po 40 K šolnine na leto.

Vsi učenci imajo uniformo, ki si jo morajo sami plačati.

Hrano je plačevati naprej v mesečnih obrokih, šolnino pa v dveh letnih obrokih tudi naprej.

Prošnje svojeručno pisane in kolkovane s kolkom za 1 K, je poslati do

20. septembra t. l.

vodstvu kranjske kmetijske šole na Grmu pri Novem mestu.

Vsaki prošnji je priložiti rojstni list, spričevalo o dovršeni ljudski ali kaki višji šoli, zdravniško potrdilo o trdnem zdravju in spričevalo županstva in župnega urada o lepem vedenju prosilca.

Prošnji za sprejem proti plačilu je pridejati obvezno pismo (reverz) starišev oziroma varuha zaradi vzdrževanja učenca.

Vsak prosilec mora delati sprejemno izkušnjo iz slovenskega jezika in iz priprostega računstva. Od uspeha te izkušnje je odvisen sprejem v šolo.

Kdaj bo delati sprejemno izkušnjo, naznani vodstvo vsakemu prosilcu posebej.

Učenci, ki dovrše šolo z dobrim uspehom, imajo pri vojaščini pogojno pravico le do dveletne prezentne službe. Ako namreč zadoste svojim vojaškim dolžnostim prve dve leti brez graje, ter dokažejo, da bodo po izstopu iz prezentne službe kmetovali na svojem ali svojih starišev domu, imajo na podstavi odredbe vis. c. kr. vojnega ministrstva z dne 22. julija 1895, štev. 4643, prositi proti koncu drugega vojaškega leta, da se jim odpusti tretje službeno leto.

Deželni odbor kranjski.

(184-2-2)

V Ljubljani, dne 17. avgusta 1906.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja dni **6** dni
 izvrstna prilika za potovanje in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

"Amerika" 24.000 ton
"Kaiserin Augusta-Victoria" 25.000 ton
 toraj še enkrat večji kakor do sedaj veliki parniki z 8-12.000 tonami

Pojasnita daje zastopnik: **Fr. Seunig,**
Ljubljana Kolodvorske-ulice št. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedeljek, torek in četrtek v tednu.

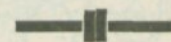
Velika in lepa izbira **malitvenikov** je v prodajalni J. KRAJEC NASL. v Rudolfovem.

Prostor

določen za objave,
ki se tičejo prodaje
dolenjskega vina.

Za bivše člane kletarskega društva v Novem mestu se na tem mestu sprejemajo naznanila o prodaji vina **brezplačno.**

Drugi dol. vinogradniki pa plačajo za take objave **znižano ceno,**

ki znaša na tem prostoru za vsako vrsto pri enkratni objavi 13 h, pri dvakratni 15 h, ******* in pri trikratni objavi 18 h. *******

Kmetijska podružnica v Novem mestu.

Najcenejša in najhitrejša vožnja v AMERIKO je s parniki
„Severonemškega Lloyd“

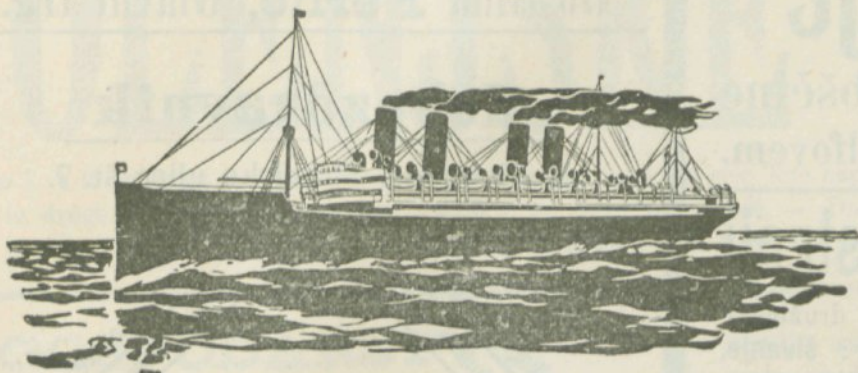
iz

BREMENA

v

NEW-YORK

Pozor! Berite!

s cesarskimi brzoparniki: Kaiser Wilhelm II., Kronprinz Wilhelm, Kaiser Wilhelm d. Grosse.

Prekomorska vožnja traja samo
 5—6 dni.

Natančen zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnege društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite v Ljubljani edino-le pri

Edvard Tavčar-ju, v Kolodvorskih ulicah št. 35.

nasproti občeznane gostilne „Pri starem Tišlerju“.

(83-24-15)

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. Vsa, potovanja se tikajoča pojasnila točno in brezplačno.

Postrežba pošena, reelna in solidna. — Potnikom, namenjenim v zapadne države, kakor: Colorado, Meksiko, California, Ariona, Utah, Wyoming, Nevada, Oregon in Washington, nudi naše društvo posebno ugodno izvanredno ceno čez Galveston. Odhod na tej progi iz Bremena enkrat mesečno. — Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimore in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilija, Kuba, Buenos Aires, Colombo, Singapore, v Avstralijo itd. itd.

Deček

(193-2-2)

14 ali 15 let star, kateri ima do lončarske in pečarske obrti veselje, se sprejme v pouk pri Antonu Piletič, Stara vas, p. Št.-Jernej.

(234-21-22)

ŽENSKÉ LASE

zmešane in rezane, kupujem na malo in veliko. Vsaki nabiralec las naj se prepriča, da plačujem od zdaj vsekakor najvišjo ceno. Izdelujem vsa vlasuljarska dela, vlasulje (baroke), lasne verižice, kite in umetne slike iz las po najnovejšem načinu. — V zalogi imam najfinejša mila svetovnoznane tvrdke H. Kielhauser, Gradec, kakor tudi znano Bergmannovo lilijino milo z znamko „dva rudarja“. Dišave za obleko in mnogo priznane tekočino Bay-Rum, katera rabi proti izpadanju las in očiščenju prhut.

Spoštovanjem se priporočujem **Ivan Svetec**, brivec in vlasuljar, Rudolfovo, Glavni trg (nasproti mestne hiše).

!! Vino na prodaj !!

Prav dobro rudeče namizno vino, posebno pa fino belo starino (zeleniko) ima na prodaj kmetiška šola na Grmu.

Cena rudečemu 44, belemu 48 vin. liter (160-0-4)

Posestvo,

(183-3-2)

obstoječe iz več njiv, gozda, travnikov, vinograda in sadnega vrta je na prodaj. Gospodarsko poslopje je v prav dobrem stanu. Cena približno 10.000 kron. Več pové lastnik Tomaž Muhič, vas Gradeje pri Beli cerkvi, zadnja pošta Šmarjeta.

Kupi se posestvo

kje na Dolenjskem ob cesti in blizu župne cerkve ležeče, z dobro pitno, najbolje živo vodo preskrbljeno. Biti mora zadostno drvo za kurjavo, stelje in krme za petero goveje živine in polja za pridelovanje živeža. Piše naj se pod naslovom N. N. p. rest. Žužemberk. (189-2-2)

(112-24-7)

**Tovarna strojev in železolivarna
 K. & R. Ježek v Blanskem (Moravska)**

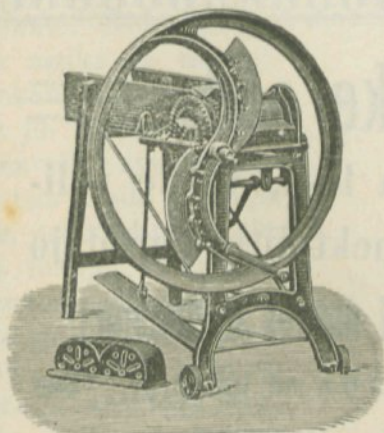
se priporoča za dobavo vseh kmetijskih strojev, kakor:

plugov, bran, sejalnih strojev, strojev za žetev in košnjo, vitlev, mlatilnic, žitnih čistilnic in odbiralnikov (trijerjev), slamoreznic, reporeznic, koruznih robkarjev, drobilnih mlinov, parilnih kotlov, grozdnih in sadnih mlinov in stiskalnic itd. Posebna izdelava sesalk, vodovodnih naprav, bencinovitih motorjev in lokomobil, vrtnih strojev in strojev za kroženje obročev. Popolne opreme opekarn, šamotnih in tovarn za mavec. Zmerne cene, ugodni plačilni pogoji

— Premovana na vseh razstavah z najvišjimi priznanji. —

Ceniki (o kmetijskih strojih slovenski) zastoj in poštnine prosto. Dopisuje slovensko.

Zastopstvo za Kranjsko in zaloga strojev v Ljubljani: **J. Komatič**, Dunajska cesta števil. 31.

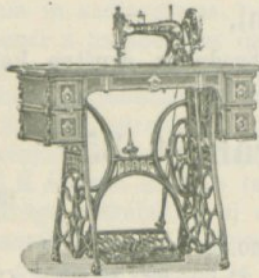

Šolske knjige

in vse druge šolske potrebščine
pri **J. Krajec nasl.** v Rudolfovem.

PEAFF

(130-24-6)

šivalni stroji

so najbolji za družinske potrebe, kakor: šivanje, vezenje in krpanje, nepresegljivi za obrtne namene, ter šivajo naprej in nazaj idoči. (Kugellager!)

Glavni zastopnik:

Franc Tschinkel,

Ljubljana, rotovski trg 9. — — — Kočevje, v gradu.

Posestvo iz proste roke

je na prodaj

Jožeta Jordana v Grobljah (sedaj v Ameriki), četrť ure od Št. Jerneja. Posestvo obstoji iz hiše št. 22. z gospodarskim poslopjem, sadnim vrtom, 12 njivam, 2 dela hoste in dvema travnikoma, kakor tudi s pravico pašnika.

Dražba na drobno se bode vršila dne 16. t. m. dopoldan ob 8. uri na licu mesta. Prodajalec si pridrži pravico kupnine do 15. oktobra t. l. potrditi ali odkloniti. Več se izve pri oblaščenju Janezu Jordan-u v Grobljah št. 38. pri Št.-Jerneju. (173-3-3)

1 ali 2 mizarska pomočnika

sprejme takoj Ignac Baudes, mizaski mojster, Jezero, pošta Trebnje. (190-2-2)

Na e. kr.

obrtnem muzeju na Dunaju in na obrtnem učilišču v Ljubljani izprašani

podpisani vljudno naznanjam preč. duhovščini in vsem stanovom, da izdelujem talarje, salonske, kolesarske in navadne obleke jako solidno po zmerni ceni. (185-3-2)

Na razpolago imam krasne vzorce tu in inozemskih tovarn po zmernih cenah. Za solidno delo se jamči. Priporočevaje se v obilna naročila z vsem spoštovanjem
Jos. Paulin, krojač v Kandiji na Karlovski cesti.

Gostilna **Ferlič,** Glavni trg.

Zobozdravnik

iz Ljubljane, Špitalske ulice št. 7.

(131-0-6)

Amerikanske zobe.
Vsa zobotehnična dela.

Amerikanske zobe
se v konces. ateljeju

O. SEYDL izvršujejo.

Ordinira vsaki ponedeljek od 10. — 5. ure.

Prodaja vina.

Imam v kleti več sto hektolitrov pristinega belega, črnega in rudečega starega in novega vina, domače rakije, brinovca in finega namiznega olja iz oljk po primerno nizkih cenah.

Ivan Pujmann,

(83-16-10)

vinogradnik in trgovec (Vodnjan Dignano-Istra).

• • Velika zaloga • •
šivalnih
strojev

vsakovrstnih sistemov, posebno

• Singer-jevih. •

Iste prodajam po najugodnejših plačilnih pogojih z najdalje segajočim poroštvo po najnižjih cenah. (178-3-3)

Jos. Ogoreutz, Novo mesto.

Vinske sode

iz hrastovega lesa, vsake velikosti do 70 hektolitrov prodajo

Alex Breyer i sinovi v Križevci.

Cena počenši 6 K od 100 litrov.

Kupec mora sode v Križevcu prevzeti.

(148-5-5)